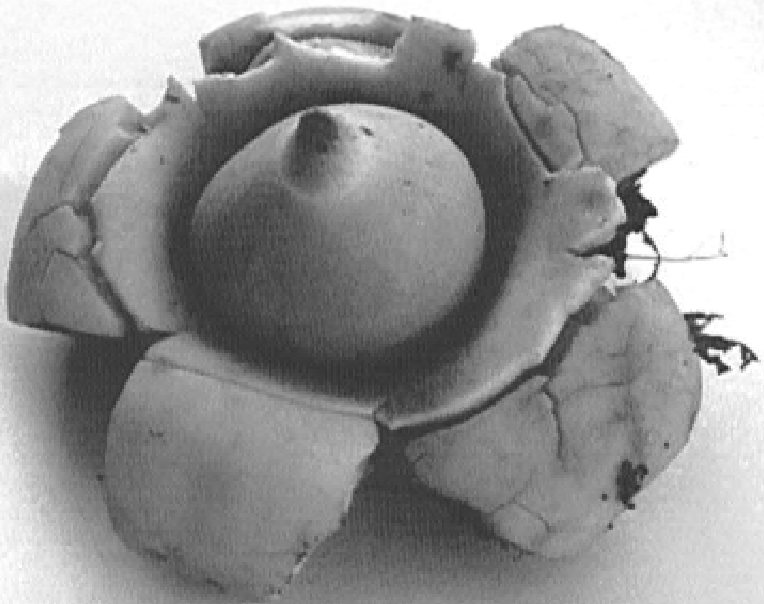

25ste jaargang, nummer 2 | Juni 2023

De Aardster

Paddenstoelenwerkgroep Westhoek

Inhoud

Herhaling	21
Tussendoor-waarnemingen	22
Buikzwammen in de Westhoek	26
Excursie 01/04/2023	35
Excursie 22/04/2023	37
Excursie 06/05/2023	39
Excursie 27/05/2023	41
Excursie 17/06/2023	41
Zombieschimmel	42
Mush-Room's 3 ^{de} kwartaal 2023	44
Activiteiten 3 ^{de} kwartaal 2023	44

Herhaling

Het voorjaar was goed begonnen met nogal veel morieljes en hier en daar wat kluifzwammen. Het zag er rooskleurig uit. Maar dan werd het droger en in juni viel er bitter weinig regen in de Westhoek. Het leek een herhaling van vorig jaar. De excursie in de Oosthoekduinen werd zelfs afgelast wegens aanhoudende droogte.

Niet alleen de zwammen lieten het afweten. In langdurige droge periodes is het ook voor vogels, vissen, insecten... moeilijker om te overleven.

Maar laten we optimistisch blijven, we weten dat de natuur zich herstelt! En hopelijk kunnen we binnenkort de friscgroene natuur intrekken voor onze geliefde hobby.

Mocht het een mooie zomer worden, met af en toe een degelijke regenbui om te kunnen genieten van de zomerzwammen.

Namens het bestuur van de PWW.

Pol Debaenst

Tussendoor-waarnemingen

Deelnemers: I. Antonissen, J. Boonefaes, P. Debaenst, C. Debels, M. Detollenaere, W. Laforce, M. Malfait, H. Nottebaere, C. Van Den Broeck.

04/04/2023 | Eversambos, Stavele (Alveringem)

Simocybe centunculus - Olijfkleurig matkopje

D0.48.43

Peziza varia - Grote houtbekerzwam

09/04/2023 | Oostvoorduin, Oostduinkerke

Entoloma clypeatum - Harde voorjaarsstijnzwam

C0.48.44

Psathyrella candolleana - Bleke franjehoed

Psathyrella effibulata - Ruderale franjehoed

Verpa conica - Vingerhoedje

Ruderale franjehoed (*Psathyrella effibulata*) (foto: C. Van Den Broeck)

10/04/2023 | Noordduin, Koksijde

Geopora arenicola - Zandputje

C0.57.21

Monilinia johnsonii - Meidoornrotkelkje

Octospora rustica - Vals mosschijfje

14/04/2023 | Tuin, Burgweg 19, Veurne

Calocybe gambosa - Voorjaarspronkridder

C0.18.11

Parasola auricoma - Kastanje-inktzwam

Parasola plicatilis - Plooirokje

Kastanje-inktzwam (*Parasola auricoma*), links jonge en rechts vol-groeide exemplaren (foto's: P. Debaenst)

15/04/2023 | Fluithoekduinen, Koksijde

Calloria urticae - Brandnetelschijfje

C0.57.24

Cyathicula coronata - Gekroond geleikelkje

Cyathicula cyathoidea - Gewoon geleikelkje

Leptosphaeria maculans - Zwartvlekkig vulkaantje

Morchella semilibera - Kapjesmorielje

Morchella vulgaris - Hersenkronkelmorielje

Pyrenopeziza petiolaris - Esdoornuitbreekkommetje

Sarcopodium circinatum - —

Geastrum corollinum - Tepelaardster

15/04/2023 | Gemeentelijk natuurdomein Oosthoek, De Panne

Basidioidendron cinereum - Grootsporig harshaarveegje

C0.57.31

Exidiopsis galzinii - Slijmerig waskorstje

19/04/2023 | Ter Yde, Oostduinkerke

Morchella dunensis - Duinmorielje	C0.48.23
Pseudosperma rimosum - Geelbruine spleetvezelkop	C0.48.24
Lycoperdon excipuliforme - Plooivoetstuifzwam	C0.48.42

20/04/2023 | Begraafplaats, A. Geryllaan, Oostduinkerke

Gamundia striatula - Kleverig trechtertje	C0.48.43
Inocybe albovelutipes - Bleeksteelvezelkop	
Helvella fusca - Geaderde kluifzwam	

Bleeksteelvezelkop (*Inocybe albovelutipes*) (foto: C. Van Den Broeck)

23/04/29 Zeeparkduinen, De Panne

Lewia infectoria - Gewoon muurspoorbolletje	C0.57.11
Lophodermium gramineum - Grasspleetlip	
Microthyrium gramineum - Helmgrasrottondezswammetje	
Phaeosphaeria eustoma - Vierdelig grasvulkaantje	
Septoriella vagans - Grasmuurspoorbolletje	
Coprinellus xanthothrix - Kleine viltinktzwam	C0.57.13
Helvella fusca - Geaderde kluifzwam	

Geaderde kluitzwam (*Helvella fusca*) (foto: P. Debaenst)

18/05/2023 | Garzebekeveld, Adinkerke

Ceriporia reticulata - Bosnetje

D0.17.13

Cyanosporus subcaesius - Vaalblauwe kaaszwam

Odonticum septocystidia - Vlekkenfluweelkorstje

Peniophorella praetermissa - Kransbekerharskorstje

Scopuloides rimosa - Wastandjeszwam

Sistotrema brinkmannii - Melige urnkorstzwam

Exidiopsis effusa - Rozeblauwig waskorstje

Tulasnella pruinosa - Berijpte waaszam

Buikzwammen in de Westhoek

Stand van zaken – eind 2022

P. Debaenst, Burgweg 19, Veurne

Buikzwammen (Gasteromyceten) vormen een heel interessante groep fungi binnen de Steeltjeszwammen (Basidiomycota). Ze bevatten zowel saprotrofen (terrestrisch, op hout, coprofiel of op kruidachtige plantendelen) als ectomycorrhizavormers. Sommige soorten zijn zowel houtsaprotroof als terrestrische saprotroof, vb. Bleek nestzwammetje (*Cyathus olla*). Enkele geslachten vormen (half) ondergrondse truffelachtige vruchtlichamen, ‘Valse truffels’ genoemd. Let wel: veel andere truffelachtige zwammen, met name ook de echte truffels, behoren tot de Zakjeszwammen (Ascomycota). Ondertussen weten we dat buikzwammen of gasteromyceten geen natuurlijke groep vormen maar dat hun gesloten vruchtlichamen verschillende keren ontstaan zijn (vanuit gewone paddenstoelvormige vruchtlichamen) in de loop van de evolutie.

Reeds vóór de oprichting van de Paddenstoelenwerkgroep Westhoek in 1997 – en na het vinden van enkele Aardsterren en Stuifzwammen – werd mijn interesse gewekt voor buikzwammen. Niet zozeer de Westhoek, maar vooral én specifiek de westkust was (en is nog altijd) een van dé ‘hotspots’ voor deze fascinerende fungi.

Eind 2007 stonden er 38 soorten buikzwammen op de PWW-lijst. Dit aantal is opgelopen tot 52 soorten tegen eind 2022. Deze aanvulling betreft enkele bijzondere en zeldzame tot zeer zeldzame soorten:

Bovista graveolens Schwalb – Zwartbruine bovist

Bovista limosa Rostr. – Dwergbovist

Clathrus archeri (Berk.) Dring – Inktviszwam

Cyathus stercoreus (Schwein.) De Toni – Mestnestzwammetje

Disciseda candida (Schwein.) Lloyd – Kleine kop-op-schotel

Geastrum campestre Morgan – Ruwe aardster

Geastrum rufescens Pers. – Roze aardster

Geastrum saccatum Fr. – Viltige aardster

Mycenastrum corium (Guersent) Desvaux – Lederster
Myriostoma coliforme (Dicks.) Corda – Peperbus
Phallus caespitosus Guinb. nom. prov.
Phallus hadriani Vent. – Duinstinkzwam
Rhizpogon roseolus (Corda) Th. Fr. – Geelroze vezeltruffel
Tulostoma squamosum (J.F. Gmel.) Pers.

Een breder overzicht nastrevend werd als basis de indeling van de buikzwammenlijst gehanteerd uit de “Standaardlijst van Basidiomycota en Myxomycota van Vlaanderen en het Brussels Gewest (Walley en Vandeven, 2006)”. Deze werd aangevuld met o. a. PWW-gegevens. De genera werden in families en ordes geplaatst, conform de “Notes, outline and divergence times of Basidiomycota (Mao-Qiang He et al., 2019)”. Voor de wetenschappelijke zwammenamen werden Index Fungorum en MycoBank geraadpleegd.

Als gevolg van genetisch onderzoek, dat dus inderdaad bewees dat de Buikzwammen een polyfyletische groep vormen, gebeurden verscheidene verschuivingen of verplaatsingen in de systematiek. De klasse Gasteromycetes vervalt en de ordes en families uit die klasse worden nu ondergebracht in de klasse Agaricomycetes.

Enkele soorten buikzwammen werden in een ander genus geplaatst, genera in een andere familie en families in een andere orde.

Soorten in een ander genus geplaatst of synoniem geworden binnen hetzelfde genus:

Huidige naam	Synoniem
<i>Apioperdon pyriforme</i>	<i>Lycoperdon pyriforme</i>
<i>Bovistella utriforme</i>	<i>Calvatia utriformis</i>
<i>Calvatia giganteum</i>	<i>Langermannia gigantea</i>
<i>Cortinomyces niveus</i>	<i>Hymenogaster niveus</i>
<i>Geastrum melanocephalum</i>	<i>Trichaster melanocephalus</i>
<i>Hymenogaster olivaceus</i>	<i>Hymenogaster decorus</i>
<i>Lactarius stephensii</i>	<i>Arcangeliella stephensii</i>
<i>Lycoperdon excipuliforme</i>	<i>Calvatia excipuliformis</i>

Lycoperdon nigrescens
Lycoperdon pratense

Lycoperdon foetidum
Vascellum pratense

Genera in een andere familie geplaatst:

Genus	Huidige familie	Ex-familie
<i>Arcangeliella</i>	Russulaceae	Elasmomycetaceae
<i>Astraeus</i>	Diplocystidiaceae	Astraeaceae
<i>Battarrea</i>	Agaricaceae	Battarreaceae
<i>Disciseda</i>	Agaricaceae	Lycoperdaceae
<i>Melanogaster</i>	Paxillaceae	Melanogastraceae
<i>Mycenastrum</i>	Agaricaceae	Mycenastraceae
<i>Protoglossum</i>	Cortinariaceae	Hymenogastraceae
<i>Tulostoma</i>	Agaricaceae	Tulostomataceae

Families in een andere orde geplaatst:

Familie	Huidige orde	Ex-orde
Astraeaceae	Boletales	Sclerodermatales
Battarreaceae	Agaricales	Tulostomatales

Gebruikte afkortingen:

IF = Index Fungorum

PWW = Paddenstoelenwerkgroep Westhoek

Syn. = synoniem

Systematiek, voorbeeld:

Stam (Phylum) **Basidiomycota**

Onderstam (Subphylum) **Agaricomycotina**

Klasse (Class) **Agaricomycetes**

Orde (Order) **Agaricales**

Familie (Family) **Agaricaceae**

Geslacht (Genus) eindigend op **-a, -er,-on, -um, -us...**

In de hierop volgende lijst zijn de ordes, families, genera en soorten die niet voorkomen in de Westhoek in het blauw getypt.

Agaricales Underw.

Agaricaceae Chevall.

Battarrea Pers.

phalloides (Dicks.) Pers. – Stuijsteel

Nieuw voor België (PWW, 01/09/2000), éénmalige vondst.

Disciseda Czern. – Kop-op-schotel

candida (Schwein.) Lloyd – Kleine kop-op-schotel

Nieuw voor België (PWW, 20/08/2014), éénmalige vondst.

Mycenastrum Desv. – Lederster

corium (Guers.) Desv. – Lederster

Tulostoma Pers. – Stuijbal

brumale Pers. – Gesteelde stuijbal

fimbriatum Fr. – Ruwstelige stuijbal

melanocyclum Bres. – Donkerstelige stuijbal

squamosum (J.F. Gmel.) Pers.

Nieuw voor Vl. (PWW, 10/11/2008), éénmalige vondst.

Cortinariaceae R. Heim ex Pouzar

Cortinomyces Bougher & Castellano – Zijdetruffel

niveus (Vittad.) Bougher & Castellano – Witte zijdetruffel

Syn.: *Hymenogaster niveus* Vittad.

Hydnangiaceae Gäum. & C.W. Dodge

Hydnangium Wallr. – Mozaïektruffel

carneum Wallr. – Vleeskleurige mozaïektruffel

In België in serres, volgens de literatuur enkel bij *Eucalyptus*.

Hymenogastraceae Vittad.

Hymenogaster Vittad. – Zijdetruffel

decorus Tul. & C. Tul.

luteus Vittad. – Gele zijdetruffel

olivaceus Vittad. – Olijfbroine zijdetruffel

populetorum Tul. & C. Tul. – Populierzijdetruffel

rehsteineri Buchholz – Lichte zijdetruffel

vulgaris Tul. & C. Tul. – Gewone zijdetruffel

Lycoperdaceae Chevall.

Apioperdon (Kreisel & D. Krüger) Vizzini – Stuiſzwam p.p.
pyriforme (Schaeff.) Vizzini – Peervormige ſtuiſzwam

Bovista Pers. – Bovist p.p.

aestivalis (Bonord.) Demoulin – Melige bovist

dermoxantha (Vittad.) De Toni – Kleine bovist

graveolens Schwalb – Zwartbruine bovist

limosa Rostr. – Dwergbovist

nigrescens Pers. – Zwartwordende bovist

plumbea Pers. – Loodgrijze bovist

tomentosa (Vittad.) De Toni – Roodbruine bovist

Demoulin (1975) vermeldt in zijn “Bovista-sleutel” ook *Bovista pusilliformis*, een bovistsoort uit de Maasstreek.

Bovistella Morgan – Bovist p.p.

utriformis (Bull.) Demoulin & Rebriev – Ruitjesbovist

Calvatia Fr. – Bovist p.p.

fragilis (Quél.) Morgan

gigantea (Batsch) Lloyd – Reuzenbovist

Syn.: *Langermannia gigantea* (Batsch) Rostk.

Lycoperdon Pers. – Stuiſzwam p.p.

echinatum Pers. – Stekelige ſtuiſzwam

excipuliforme (Scop.) Pers. – Plooiſtuiſzwam

lambinonii Demoulin

Nieuw voor VI. (PWW, 28/10/2003).

lividum Pers. – Melige ſtuiſzwam

molle Pers. – Zachtstekelige ſtuiſzwam

nigrescens Pers. – Zwartwordende ſtuiſzwam

Syn.: *L. foetidum* Bonord.

perlatum Pers. – Parelſtuiſzwam

pratense Pers. – Afgeplatte ſtuiſzwam

Agaricales insertae sedis

Crucibulum Tul. & C. Tul. – Nestzwammetje p.p.

crucibuliforme (Scop.) V.S. White – Geel nestzwammetje

Cyathus Haller – Nestzwammetje p.p.

olla (Batsch) Pers. – Bleek nestzwammetje

stercoreus (Schwein.) De Toni – Mestnestzwammetje

striatus Willd. – Gestreept nestzwammetje

Mycocalia J.T. Palmer – Dwergnestzwam

denudata (Fr.) J.T. Palmer – Bleke dwergnestzwam

Nidularia Fr.

deformis (Willd.) Fr. – Eierzakje

Eénmalige vondst PWW (01/12/1996).

Boletales E.-J. Gilbert

Boletaceae (Chevall.)

Octaviania Vittad. – Sterspoortruffel

asterosperma Vittad. – Welriekende sterspoortruffel

Syn.: *O. mutabilis* E. Bommer & M. Rousseau

Diplocystidiaceae Kreisel

Astraeus Morgan

hygrometricus (Pers.) Morgan – Weerhuisje

Paxillaceae Lotsy

Melanogaster Corda – Inkttruffel

ambiguus (Vittad.) Tul. & C. Tul. – Gewone inkttruffel

broomeanus Berk. – Welriekende inkttruffel

Rhizopogonaceae Gäum. & C.W. Dodge

Rhizopogon Fr. – Vezeltruffel

corsicus Demoulin & Moyers

luteolus Fr. & Nordholm – Okerkleurige vezeltruffel

ochraceorubescens A.H. Sm.

roseolus (Corda) Th. Fr. – Geelroze vezeltruffel

Sclerodermataceae Corda

Pisolithus Alb. & Schwein.

arhizus (Scop.) Rauschert – Verfstuifzwam

Syn.: *P. tinctorius* (Pers.) Coker & Couch

Scleroderma Pers. – Aardappelbovist
areolatum Ehrenb. – Kleine aardappelbovist
bovista Fr. – Kale aardappelbovist
cepa Pers. – Uiige aardappelbovist
citrinum Pers. – Gele aardappelbovist
verrucosum (Bull.) Pers. – Wortelende aardappelbovist

Geastrales K. Hosaka & Castellano

Geastraceae Corda

Geastrum Pers. – Aardster

campestre Morgan – Ruwe aardster

corollinum (Batsch) Hollós – Tepelaardster

Syn.: *Geastrum recolligens* (With.) Desv.

coronatum Pers. – Forse aardster

fimbriatum Fr. – Gewimperde aardster

Syn.: *Geastrum sessile* (Sowerby) Pouzar

floriforme Vittad. – Bloemaardster

fornicatum (Huds.) Hook. – Grote vierslippige aardster

lageniforme Vittad. – Slanke aardster

Nieuw voor België (PWW, 19/12/2000).

melanocephalum (Czern.) V.J. Staněk – Poederkopaardster

Syn.: *Trichaster melanocephalus* Czern.

minimum Schwein. – Kleine aardster

pectinatum Pers. – Grote aardster

quadrifidum Pers. – Vierslippige aardster

rufescens Pers. – Roze aardster

Syn.: *Geastrum vulgatum* Vittad.

saccatum Fr. – Viltige aardster

schmidelii Vittad. – Heideaardster

Syn.: *Geastrum nanum* ss. auct non Pers.

striatum DC. – Baretaardster

triplex Jungh. – Gekraagde aardster

Myriostoma Desv.

coliforme (Dicks.) Corda – Peperbus

Nieuw voor België (PWW, 10/2009).

Sphaerobolus Tode

stellatus Tode – Kogelwerper

Phallales E. Fisch.

Phallaceae Corda

Clathrus P. Micheli ex L. – Stinkzwam p.p.

archeri (Berk.) Dring – Inktviszwam

Syn.: *Anthurus archeri* (Berk.) E. Fisch.

ruber P. Micheli ex Pers. – Traliestinkzwam

Lysurus Fr.

cruciatus (Lepr. & Mont.) Henn. – Sterkopstinkzwam

Mutinus Fr. – Stinkzwam p.p.

caninus (Schaeff.) Fr. – Kleine stinkzwam

ravenelii (Berk.) E. Fisch. – Roze stinkzwam

Phallus Junius ex L. – Stinkzwam p.p.

caespitosus Guinb. nom. prov.

Nieuw voor België (PWW, 15/10/2015).

hadriani Vent. – Duinstinkzwam

impudicus L. – Grote stinkzwam

Syn.: *Ithyphallus impudicus* (L.) Fr.

impudicus var. **pseudoduplicatus** O. Andersson – Gesluijerde
dame

Misv.: *Phallus duplicatus* ss. auct.

Russulales Kreisel ex P.M. Kirk, P.F. Cannon & J.C.
David

Russulaceae Lotsy

Lactarius Pers.

stephensii (Berk.) Verbeken & Walley – Gewone melk-
truffel

Syn.: *Arcangeliella stephensii* (Berk.) Zeller & C.W. Dodge

Buikzwammen, de Westhoek t.o.v. Vlaanderen

Indeling	Westhoek*	Vlaanderen
Ordes	4	5
Families	7	13
Geslachten	21	30
Soorten	52	82

* = PWW-gegevens

Dankwoord

Bijzondere dank aan Prof. Dr. A. Verbeken voor het nalezen van het artikel, de raadgevingen en de correcties.

Literatuur:

- Arnolds E. & van den Berg A. (2014). Naam & Faam van de Nederlandse paddenstoelen. Werkgroep Paddenstoelenkartering Nederland. NMV.
- Debaenst P. (2008). Overzicht Buikzwammen in de Westhoek. De Aardster 10(3)2008: 50-51.
- Demoulin V. (1975). Les Gastéromycètes. Introduction à l'étude des gastéromycètes de Belgique. Les Naturalistes Belges.
- Knudsen H. & Vesterholt J. (2018). Funga Nordica. Vol. 1. Agarcoïd, boletoid and cyphelloïd genera. Nordsvamp – Copenhagen.
- Knudsen H. & Vesterholt J. (2018). Funga Nordica. Vol. 2. Agarcoïd, boletoid and cyphelloïd genera. Nordsvamp – Copenhagen.
- Mao-Qiang He et al. (2019). Notes, outline and divergence times of Basidiomycota.
- Pegler, D. N. / Læssøe, T. / Spooner, B. M. (1995). British Puffballs, Earthstars and Stinkhorns. Royal Botanical Gardens, Kew.
- Walley R. & Vandeven E. red. (2006). Standaardlijst van Basidiomycota en Myxomycota van Vlaanderen en het Brussels Gewest. Rapport INBO.R.2006.27. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Digitale bronnen:

Herbarium Nationale Plantentuin, Meise – 02/2023

<http://www.indexfungorum.org/names/names.asp> – 02/2023

<https://www.mycobank.org/Simple%20names%20search> – 02/2023

<https://www.kvmv.be/index.php/paddenstoelen/soortenlijst/> – 02/2023

Excursie 01/04/2023

Deelnemers: J. Boonefaes, P. Debaenst, W. Laforce, W. Slosse, C. Van Den Broeck.

Garzebekeveld, Adinkerke

Calyptella capula - Brandnetelklokje

D0.16.24

Coprinus comatus - Geschubde inktzwam

Crepidotus cesatii - Rondsporig oorzwammetje

Cyclocybe cylindracea - Populierleemhoed

Flammulina velutipes - Gewoon fluweelpootje

Lachnella alboviolascens - Dofpaars wolschijfje

Resupinatus applicatus - Kaal dwergoortje

Resupinatus trichotis - Harig dwergoortje

Tubaria furfuracea - Gewoon donsvoetje

Byssomerulius corium - Papierzwammetje

Cylindrobasidium evolvens - Donzige korstzwam

Ganoderma applanatum - Platte tonderzwam

Radulomyces confluens - Ziekenhuisboomkorst

Irpex lacteus - Melkwitte irpex

Lyomyces sambuci - Witte vlierschorszwam

Peniophora quercina - Paarse eikenschorszwam

Phellinus pomaceus - Boomgaardvuurzwam

Plicaturopsis crispa - Plooivlieswaaieretje

Stereum subtomentosum - Waaierkorstzwam

Acrospermum compressum - Draadsporig stengeltongetje

Calloria urticae - Brandnetelschijfje

Cladosporium allicinum - —
Cyathicula cyathoidea - Gewoon geleikelkje
Leptosphaeria acuta - Brandnetelvulkaantje
Leptosphaeria galiorum - Grootsporig kleefkruidvulkaantje
Leptosphaeria scitula - Kleefkruidvulkaantje
Lophodermium arundinaceum - Rietspleetlip
Mycosphaerella punctiformis - Gewoon puntkogeltje
Phaeosphaeria eustoma - Vierdelig grasvulkaantje
Phaeosphaeria luctuosa - Rijvormig vulkaantje
Schizothecium dubium - —
Stictis stellata - Kruidenkratertje
Trichopezizella nidulus - Gladharig franjekelkje
Boeremia hedericola - —
Colletotrichum dematium - —
Diaporthopsis urticae - —
Nectria cinnabarina - Gewoon meniezwammetje
Periconia byssoides - Kruidenknikkerpluis
Periconia hispidula - Harig knikkerpluis
Periconia minutissima - Klein knikkerpluis
Phomatospora dinemasporium - Grasknikkertje
Phragmocephala atra - Zwart eierboompje
Ramularia rubella - —
Torula herbarum - —
Xanthoriicola physciae - —
Calvatia gigantea - Reuzenbovist
Scleroderma bovista - Kale aardappelbovist
Auricularia auricula-judae - Echt judasoor
Exidia truncata - Eikentrilzwam
Myxarium nucleatum - Klontjestrilzwam

Excursie 22//04/2023

Deelnemers: H. Batteu, J. Boonefaes, M. Bulcke, P. Debaenst, C. Debels, F. Foulon, W. Laforce, J. Launoy, M. Malfait, A. Top, C. Van Den Broeck, G. Van den Steen, J. Vanheuerswijn, E. Verheyde.

Houtsaegerduinen, De Panne

Bolbitius titubans - Dooiergele mestzwam	C0.57.13
Omphalina pyxidata - Roodbruin trechtertje	
Panaeolus papilionaceus - Franjevlekplaat	
Trametes versicolor - Gewoon elfenbankje	
Agrocybe praecox - Vroege leemhoed	C0.57.31
Crepidotus cesatii - Rondsporig oorzwammetje	
Crepidotus mollis - Week oorzwammetje	
Bolbitius titubans - Dooiergele mestzwam	
Coprinellus micaceus s.l. - Gewone glimmerinktzwam s.l.	
Crinipellis scabella - Piekhaarzwammetje	
Melanoleuca excissa - Grijs veldridderzwam	
Mycena galericulata - Helmmycena	
Pholiota populnea - Wollige bundelzwam	
Basidioidendron cinereum - Grootsporig harshaarveegje	
Bjerkandera adusta - Grijs buisjeszwam	
Byssomerulius corium - Papierzwammetje	
Cerioporus varius - Waaierbuisjeszwam	
Ceriporia reticulata - Bosnetje	
Chondrostereum purpureum - Paarse korstzwam	
Daedaleopsis confragosa - Roodporiehoutzwam	
Exidiopsis galzinii - Slijmerig waskorstje	
Fomitiporia hippophaeicola - Duindoornvuurzwam	
Fomitopsis betulina - Berkenzwam	
Granulobasidium vellereum - Winterelfendoekje	
Irpex lacteus - Melkwitte irpex	
Peniophora limitata - Essenschorszwam	
Peniophora lycii - Berijpte schorszwam	
Schizopora paradoxa s.l. - Witte tandzwam s.l.	

Skeletocutis nivea - Kleine kaaszwam
Steccherinum ochraceum - Roze raspzwam
Stereum subtomentosum - Waaierkorstzwam
Trametes gibbosa - Witte bultzwam
Trametes ochracea - Gezoneerd elfenbankje
Trametes versicolor - Gewoon elfenbankje
Trechispora farinacea - Melig dwergkorstje
Xylodon flaviporus - Abrikozenbuisjeszwam
Chaetosphaerella phaeostroma - Zwarte viltzwam
Daldinia concentrica - Kogelhoutskoolzwam
Helvella solitaria - Grote schotelkluifzwam
Hysterium angustatum - Schorrspleetkooltje
Lasiobelonium corticale - Schorsfranjekelkje
Leptosphaeria maculans - Zwartvlekkig vulkaantje
Leptospora rubella - Purperrood inktpuntje
Mollisia melaleuca - Zwartwitte mollisia
Morchella vulgaris - Hersenkronkelmorielje (foto p. 39)
Mycosphaerella punctiformis - Gewoon puntkogeltje
Verpa conica - Vingerhoedje
Hypomyces rosellus - Hangende zwameter
Xylaria hypoxylon - Geweizwam
Bovista plumbea - Loodgrijze bovist
Auricularia auricula-judae - Echt judasoor
Tremella mesenterica - Gele trilzwam

Vingerhoedje (*Verpa conica*)
(foto: P. Debaenst)

Hersenkronkelmorielje (*Morchella vulgaris*) (foto: P. Debaenst)

Excursie 06/05/2023

Deelnemers: I. Antonissen, H. Batteu, J. Boonefaes, P. Debaenst, M. Haerssens, W. Laforce.

Pistelbos, Veurne

Coprinellus disseminatus - Zwerminktzwam

D0.18.31

Inocybe dulcamara - Gewone viltkop

Parasola auricoma - Kastanje-inktzwam

Psathyrella candolleana - Bleke franjehoed

Byssomerulius corium - Papierzwammetje

Ceriporia purpurea - Paarse wasporia

Chondrostereum purpureum - Paarse korstzwam

Cylindrobasidium evolvens - Donzige korstzwam

Fuscoporia ferruginosa - Gewone korstvuurzwam

Jackrogersella multififormis - Vergroeide kogelzwam

Lyomyces sambuci - Witte vlierschorszwam
Peniophora cinerea - Asgrauwe schorszwam
Peniophora lycii - Berijpte schorszwam
Peniophora quercina - Paarse eikenschorszwam
Peniophorella praetermissa - Kransbekerharskorstje
Phanerochaete sordida - Groezelig huidje
Polyporus tuberaster - Franjeporiezwam
Radulomyces confluens - Ziekenhuisboomkorst
Steccherinum ochraceum - Roze raspzwam
Stereum hirsutum - Gele korstzwam
Subulicystidium longisporum - Priemharig korstje
Trametes versicolor - Gewoon elfenbankje
Trechispora cohaerens - Gladsporig dwergkorstje
Vitreoporus dichrous - Tweekleurig elfenbankje
Xylodon raduloides - Splitsende tandzwam
Chaetosphaerella phaeostroma - Zwarte viltzwam
Diatrypella quercina - Eikenschorsschijfje
Hypoxylon rubiginosum - Rode korstkogelzwam
Nemania serpens - Grijskorstkogelzwam
Leptosphaeria acuta - Brandnetelvulkaantje
Leptosphaeria maculans - Zwartvlekkig vulkaantje
Mycosphaerella punctiformis - Gewoon puntkogeltje
Verpa conica - Vingerhoedje
Xylaria hypoxylon - Geweizwam
Nectria cinnabarina - Gewoon meniezwammetje
Periconia byssoides - Kruidenknikkerpluis
Torula herbarum - —
Auricularia auricula-judae - Echt judasoor
Dacrymyces capitatus - Gesteelde druppelzwam
Dacrymyces stillatus - Oranje druppelzwam
Exidiopsis effusa - Rozeblauwig waskorstje
Phragmidium bulbosum - Papilbraamroest

Excursie 27/05/2023

Deelnemers: M. Bulce, R. Claeys, P. Debaenst, P. Debeuf.

Palingbeek, Zillebeke (leper)

<i>Fomitopsis betulina</i> - Berkenzwam	E1.34.32
<i>Ganoderma applanatum</i> - Platte tonderzwam	
<i>Peniophora quercina</i> - Paarse eikenschorszwam	
<i>Mycoacia aurea</i> - Bleke stekelkorstzwam	
<i>Stereum hirsutum</i> - Gele korstzwam	
<i>Cyathicula cyathoidea</i> - Gewoon geleikelkje	
<i>Diatrypella favacea</i> - Berkenschorsschijfje	
<i>Diatrypella quercina</i> - Eikenschorsschijfje	
<i>Hypoxylon rubiginosum</i> - Rode korstkogelzwam	
<i>Jackrogersella multiformis</i> - Vergroeide kogelzwam	
<i>Lasiosphaeria ovina</i> - Eivormig ruigkogeltje	
<i>Leptosphaeria acuta</i> - Brandnetelvulkaantje	
<i>Orbilina cyathea</i> - Trechterwasbekertje	
<i>Periconia byssoides</i> - Kruidenknikkerpluis	
<i>Ramularia rubella</i> - —	
<i>Torula herbarum</i> - —	
<i>Ceratiomyxa porioides</i> - —	
<i>Lycogala epidendrum</i> - Gewone boomwrat	
<i>Parasola plicatilis</i> - Plooirokje	E1.34.14
<i>Epichloe typhina</i> - Halmverstikker	
<i>Hysterium pulicare</i> - Loofbosspleetkooltje	
<i>Phragmidium bulbosum</i> - Papilbraamroest	

Excursie 17/06/2023

De excursie in de Oosthoekduinen werd afgelast wegens aanhoudende droogte.

Zombieschimmel zet vliegen aan tot necrofilie

– sep 20, 2022

Bron: Naundrup, et al. The ISME Journal, 2022. Pathogenic fungus uses volatiles to entice male flies into fatal matings with infected female cadavers. <https://www.nature.com/articles/s41396-022-01284-x>

De veelvoorkomende schimmel *Entomophthora muscae* overleeft door gewone huisvliegen te infecteren met dodelijke sporen. Nu blijkt dat de schimmel deze sporen verspreidt door mannelijke huisvliegen te ‘betoveren’ en hen aan te zetten om met de geïnfekteerde, dode vrouwtjes te paren.

Slinkse strategie

Wetenschappers van de Universiteit van Kopenhagen wilden weten hoe de ‘zombieschimmel’ *Entomophthora muscae* zich verspreidt in een vliegenpopulatie. Dit doet de schimmel namelijk ontzettend snel. Ze observeerden geïnfekteerde en dode vliegen, analyseerden de geuren die de insecten verspreidden, en bestudeerden het genoom van de schimmel. Uiteindelijk ontdekten ze dat de schimmel een heel slinkse en zeer bewuste strategie toepast om zich te verspreiden: necrofilie.

Betoverend

Wanneer een vrouwelijke huisvlieg besmet raakt met de schimmel, eet de schimmel haar langzaam van binnenuit op. Vlak voordat ze na ongeveer zes dagen sterft, neemt de schimmel de controle over de vlieg. De schimmel dwingt haar om op een hoog punt te gaan zitten. Zodra de zombievlieg dood is, barst de schimmel uit het levenloze karkas van de vlieg. Zo verspreidt de schimmel niet alleen sporen, maar ook een chemisch signaal. Deze zogenaamde sesquiterpenen werken als feromonen om de mannelijke vliegen te ‘betoveren’.

Deze feromonen sporen de mannelijke vliegen aan om te paren met de lijken van geïnfekteerde vrouwtjes. Tijdens de paring raakt het mannetje bedolven met schimmelsporen. De schimmel schiet deze

met een snelheid van 10 meter per seconde op de vlieg af – een van de snelste bewegingen in de natuur. Zo begint de cyclus van vooraf aan.

Aantrekkelijker met de tijd

De onderzoekers vonden tevens dat de vliegenlijken aantrekkelijker worden naarmate de uren verstrijken. In het experiment paarde 73 procent van de mannelijke vliegen met vrouwtjes die 25 tot 30 uur eerder waren gestorven aan de schimmelinfectie. Slechts 15 procent van de mannetjes paarde met vrouwelijke lijken die slechts 3 tot 8 uur dood waren. Dit komt omdat het aantal schimmelsporen met de tijd toeneemt, wat de verleidelijke geuren versterkt.

Biologische vliegenbestrijding

Naast inzicht in dit fascinerende schimmelgedrag, kan het onderzoek volgens de wetenschappers ook uitkomst bieden op het gebied van vliegenwerende middelen. Vliegen kunnen allerlei ziekteverwekkers verspreiden. Door de sesquiterpenen van deze zombieschimmel te gebruiken als biologische bestrijding, kunnen mannelijke vliegen naar een vliegenvaak worden gelokt. Zo voorkomen we dat zij ziekten verspreiden.

Vlieg geïnfecteerd
door *Entomophthora
muscae*
(foto: D. Deschacht)

Mush-Room's 3de kwartaal 2023

In juni en juli zijn er geen Mush-Room's gepland.

De volgende Mush-Room gaat door op 13 september in het Duinenhuis, Bettystraat 7 te Koksijde, van 19u30 tot 21u30.

Activiteiten 3de kwartaal 2023

Za. 15/07 | **Krakeelduinen**, De Panne

9u30, langs de Duinhoekstraat (thv nr. 53-55), De Panne.

Za. 19/08 | **Noordduinen**, Koksijde

9u30, parkeren langs Noordduinen (via Vandammestraat, langs Basis Koksijde), Koksijde

Za. 09/09 | **Galgebossen**, Elverdinge (Ieper)

9u30, parking Galgebossen (langs Gasthuisstraat), Elverdinge. Of 8u45, carpoolparking einde Ieperse Steenweg (nabij bakkerijmuseum, afrit E40), Veurne.

Za. 23/09 | **Bellevédère**, Koksijde

9u30, parking R. Vandammestraat (parking Brico/Carrefour), Koksijde.

COLOFON

Voorzitter (+ redactie De Aardster)

Debaenst Pol pol_debaenst@msn.com

Burgweg 19, 8630 Veurne; 058 31 39 69

Mush-Room's (educatieve binnenhuisactiviteiten)

Van Den Broeck Carl carl.vandenbroeck@gmail.com

Prins Karelstraat 24, 8670 Koksijde; 0475 22 08 43

Vertegenwoordiging in de milieuraad Veurne

Nottebaere Hilde hilde.nottebaere@skynet.be

Sportlaan 7, 8660 De Panne; 058 41 48 08

Medebestuurleden

Batteu Hubert

Zeedijk 210/321, 8670 Koksijde

Launoy Jacky jacky@launoy.be

Konijnenweg 11, 8660 De Panne; 058 41 37 25

Ruyseveldt Hugo hugo.ruyseveldt@telenet.be

Voetbalstraat 21/16, 8630 Veurne; 058 31 52 96

Beheerder website en facebook pagina

Mireille Malfait mireillemalfait@telenet.be

Prins Albertlaan 58 / 101, 8660 De Panne; 0477 61 39 55

Artikels

Alle leden van de PWW hebben het recht artikels te publiceren in De Aardster. Deze worden liefst per e-mail opgestuurd, vier weken vóór het versturen van De Aardster. Gelieve steeds de naam en het volledige adres van de auteur te vermelden.

Copyright © PWW

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Paddenstoelenwerkgroep Westhoek

De Paddenstoelenwerkgroep Westhoek (PWW) is als zelfstandige natuurwerkgroep opgericht in 1997.

De PWW heeft als doel de belangstelling voor én de beoefening van de mycologie te bevorderen in zijn werkingsgebied de 'Westhoek'. Zij wil ook bijdragen tot het behoud en de bescherming van de boeiende paddenstoelenflora in de Westhoek.

Kandidaat leden kunnen vrij aan activiteiten deelnemen.

Als lid van de PWW:

- Kan je deelnemen aan alle excursies.
- Kan je deelnemen aan de jaarlijkse vergadering en aan alle Mush-Room's.
- Ontvang je driemaandelijks ons tijdschrift "De Aardster" (digitaal) met verslagen van de activiteiten, alsook mycologische artikels en berichten.
- Kan je artikels of berichten laten publiceren in De Aardster.
- Kan je hulp vragen bij het determineren, zowel macro- als microscopisch. Dit geldt voor zowel beginners als gevorderden.
- Maak je het mogelijk dat er educatief materiaal aangekocht wordt.
- Onderstreep je mee dat je het belangrijk vindt dat de studie van de biodiversiteit en de ecologie van zwammen zijn plaats heeft in het groter geheel van natuurbehoud.

Alle waarnemingen van zwammen en slijmzwammen worden jaarlijks opgestuurd naar Funbel (Fungi van België, databank).

Men wordt lid door overschrijving van 8,00 EUR op het IBAN-nummer BE50 4745 2176 1118 met bankcode BIC: KREDBEBB van de Paddenstoelenwerkgroep Westhoek te Veurne.